

**Vantaan kaupungin lausunto työ-
ja elinkeinoministeriölle
lausuntopyyntöön
VN/12938/2026**

**Valtioneuvoston asetus
kotoutumisen edistämiseen
liittyvien kunnan,
hyvinvointialueen ja
Ahvenanmaan maakunnan
terveys- ja
sairaanhoitoviranomaisen
kustannusten korvaamisesta
valtion varoista annetun
asetuksen muuttamisesta**

VD/5857/03.00.00/2026

**Vantaan kaupungin lausunto luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi
kotoutumisen edistämiseen liittyvien kunnan, hyvinvointialueen ja
Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaisen
kustannusten korvaamisesta valtion varoista annetun asetuksen
muuttamisesta**

Vantaan kaupunki kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi. Vantaa pitää rahoitusjärjestelmän selkeyttämistä ja kotoutumiskoulutuksen rahoituksen kokoamista yhteen kanavaan sinänsä kannatettavana. Kaupunki ei kuitenkaan pidä hyväksyttävänä sitä, että samassa yhteydessä laskennallisiin korvauksiin kohdistetaan merkittäviä yleisiä säästöjä ilman kuntakohtaisia vaikutusarvioita ja varmuutta siitä, että lakisääteisten palvelujen rahoitus vastaa todellisia kustannuksia.

Keskeiset huomiot

Kuntien lakisääteisten kotoutumispalvelujen rahoitus on turvattava täysimääräisesti. Palvelutarve ja palvelujen järjestämisestä aiheutuvat kustannukset eivät alene automaattisesti rahoitusleikkausten suhteessa. Kotoutumiskoulutuksen rahoituksen siirron vaikutukset on kuvattava kuntakohtaisesti. Uuden rahoituskanavan tulee kohdentaa rahoitus palvelutarpeen mukaisesti erityisesti suuriin kaupunkeihin, joihin vieraskielinen väestö ja kotoutuja-asiakkaat keskittyvät. Rahoituksen riittävyydellä varmistetaan myös jo maassa olevien henkilöiden sujuvat polut työelämään.

Vuoden 2027 korvaustasojen sekä vuosien 2027 ja 2028 kompensaatioiden kokonaisuus on tehtävä ennakoitavaksi. Vuotta 2028 koskevasta kompensaatiosta tulee säätää samassa yhteydessä eikä jättää sitä myöhemmän asetusmuutoksen varaan.

Ensimmäisen täysi-ikäisenä maksettavan vuoden korvauksen huomattava aleneminen edellyttää erityisen tarkkaa seurantaa. Rahoituksen siirto ei saa johtaa kotoutumiskoulutuksen, monikielisen yhteiskuntaorientaation, ohjauksen tai neuvonnan saatavuuden heikkenemiseen.

Laskennallisten korvausten taso ja säästöjen vaikutukset

Asetusluonnoksessa Manner-Suomen kunnalle maksettavat vuosikorvaukset olisivat alle 7-vuotiaasta 3 007 euroa, 7–17-vuotiaasta 2 252 euroa ja 18 vuotta täyttäneestä 2 167 euroa. Täysi-ikäisestä maksettava ensimmäisen vuoden lisäkorvaus alenisi 649 euroon. Vuonna 2026 vastaava täysi-ikäisen ensimmäisen vuoden kokonaiskorvaus on 9 793 euroa ja vuonna 2027 se olisi 2 816 euroa. Muutos johtuu pääosin kotoutumiskoulutuksen rahoituksen siirtämisestä peruspalvelujen valtionosuusrahoitukseen.

Vantaan alustavan arvion mukaan suunnitellut säästötoimenpiteet pienentäisivät laskennallisia korvauksia yli kahdella miljoonalla eurolla vuodessa. Esitetyn kompensaation vaikutus olisi Vantaan osalta noin 0,5 miljoonaa euroa. Lisäksi kotoutumiskoulutuksen rahoituksen siirto osaksi kuntien valtionosuusjärjestelmää ei näyttäisi kompensoivan täysimääräisesti 18 vuotta täyttäneiden ensimmäisen vuoden laskennallisen korvauksen yksikköhinnan alentamista, minkä vaikutus olisi Vantaalle arviolta yli miljoona euroa negatiivinen. Muutosten kuntakohtaisia kokonaisvaikutuksia on kuitenkin vaikea arvioida käytettävissä olevien tietojen perusteella. Laskelmat perustuvat valtakunnallisiin kokonaislukuihin, eikä niiden taustalla olevia kuntakohtaisia laskentaperusteita ole julkaistu riittävän tarkasti. Vaikutusten luotettava arviointi edellyttäisi tarkempia kuntakohtaisia laskelmia säästöjen, kompensaatioiden ja muiden rahoitusmuutosten kohdentumisesta.

Kaupungin näkökulmasta ei ole realistista olettaa, että kotoutumispalvelujen kustannukset vähenisivät tasoleikkausten mukaisesti. Laskennalliset korvaukset kohdentuvat Vantaalla konkreettisiin palveluihin, kuten ohjaukseen ja neuvontaan, täydentävään kielikoulutukseen ja monikieliseen yhteiskuntaorientaatioon. Rahoituksen yleinen alentaminen voi siksi heikentää palvelujen saatavuutta tai siirtää kustannuksia kaupungin muuhun rahoitukseen.

Kotoutumiskoulutuksen rahoituksen siirto valtionosuuteen

Vantaan kaupunki pitää rahoituksen kokoamista yhteen kanavaan perusteltuna, mutta on tärkeää, että siirrettävä rahoitus kohdentuu edelleen kokonaisuudessaan kotoutumiskoulutukseen ja rahoituksen jakoperusteet vastaavat koulutuksen tosiasiallista tarvetta.

Rahoituksen siirtyminen yleiskatteiseen valtionosuuteen lisää riskiä siitä, ettei rahoitus ole läpinäkyvästi yhdistettävissä kotoutumiskoulutuksen järjestämisvastuuseen. Valtion tulee seurata rahoituksen riittävyyttä yhteistyössä kuntien kanssa, ja huomioida alueelliset erityispiirteet varsinkin suurten kaupunkien osalta.

Ennakoitavuus ja kompensaatiot

Muistion mukaan kunnille maksettaisiin vuonna 2027 yhdeksän miljoonan euron kompensaatio perustoimeentulotuen korvauksista luopumiseen liittyvän säästötavoitteen ylittävästä osasta, kun taas vuoden 2028 kompensaatiosta säädettäisiin myöhemmin erikseen. Vantaa katsoo, että näin merkittävän rahoituskokonaisuuden jättäminen myöhemmän päätöksen varaan heikentää kuntien taloussuunnittelun ennakoitavuutta sekä vaarantaa kunnan oikeusturvan.

Vuosien 2027 ja 2028 korvaus- ja kompensaatiotasot tulee vahvistaa yhtenä kokonaisuutena. Lisäksi korvaustasojen tulee jatkossa seurata kustannustason muutoksia. Ilman säännöllistä indeksitarkistusta laskennallisen korvauksen todellinen taso alenee ja kunnan oma rahoitusosuus kasvaa.

Toimeenpano ja seuranta

Asetuksen ehdotetaan tulevan voimaan 1.1.2027. Vantaa korostaa, että kunnille on annettava hyvissä ajoin ennen voimaantuloa yksiselitteiset ohjeet maksatukseen liittyvistä muutoksista.

Maksatuksen tietojärjestelmät on testattava siten, ettei korvausten maksu viivästy tai katkea siirtymävaiheessa. Asetuksen vaikutuksia tulisi myös seurata valtakunnallisesti ja arvioida suurten kaupunkien osalta erikseen. Seurannan tulosten perusteella on oltava valmius rahoituksen korjaamiseen ja mahdolliseen uudelleen kohdentamiseen.

Vantaan kaupunki esittää, että asetusluonnosta muutetaan siten, että kuntien lakisääteisten kotoutumispalvelujen rahoitus turvataan todellisia kustannuksia ja palvelutarvetta vastaavasti, vuosien 2027 ja 2028 kompensaatiot ratkaistaan ennakoitavana kokonaisuutena ja kuntakohtaiset vaikutusarviot julkaistaan ennen asetuksen hyväksymistä. Kotoutumiskoulutuksen rahoituksen siirtoa tulee seurata erikseen ja varmistaa, ettei muutos heikennä palvelujen saatavuutta suurissa kaupungeissa. Vantaa ei kannata yleisiä tasoleikkauksia tilanteessa, jossa kuntien palveluvelvoitteet ja asiakkaiden palvelutarpeet säilyvät ennallaan tai mahdollisesti kasvavat.